

JOSEP FONTANA

Les raons d'una guerra

Discurs pronunciat en l'acte "Arguments contra la guerra", el dia 28 de març del 2003, al Palau de la Música Catalana.

El general Franks ha dit que aquesta seria una guerra diferent de totes les altres guerres conegudes. Hi estic d'acord. Mai no s'ha vist una guerra tan miserable i desigual: una guerra que l'agressor ha estat preparant durant dotze anys, esclafant prèviament la seva víctima per debilitar-la, a la vegada que difonia històries fantàstiques respecte del seu potencial militar supercanons per llançar projectils nuclears, armes terribles de destrucció massiva— inflant l'amenaça d'un enemic fantasmal per magnificar una victòria anunciada.

El primer que convé aclarir per entendre el que passa és que aquesta no és una guerra pel petroli. Altra cosa és que s'utilitzi el petroli per pagar almenys una part de la factura. Però el que està clar és que es tracta fonamentalment d'una guerra pel poder. Una guerra per afermar el prestigi dels Estats Units en la seva reclamació d'esdevenir dirigent universal, que és el que explica que necessitin desesperadament una victòria militar que atemoreixi els possibles discrepans, perquè potser convé recordar que la major part de les aventures bèl·liques dels nord-americans des de la fi de la Segona Guerra Mundial —Corea, Vietnam, Somàlia— han acabat en altres tants fracassos. Les seves úniques victòries indiscutibles són el desembarcament a l'illa de Grenada el 1983 i la invasió de Panamà el 1989; ja que respecte de l'Afganistan no està gens clar que hagin fet gran cosa més que ocupar Kabul i deixar tota la resta com estava. I per entendre l'abast d'aquestes victòries, potser convé aclarir que l'illa de Grenada —la invasió de la qual va estar a punt de ser condemnada per les Nacions Unides, però ho va impedir el veto nord-americà— té una població inferior a la de l'Hospitalet (o sigui que no va ésser gran cosa més que l'operació de l'illa del Perejil).

Pel que fa a l'Iraq, convé recordar que va començar un llarg i terrible enfrontament contra l'Iran el 1980, en una guerra en què rebia suport econòmic dels països àrabs sunnites, als quals defensava de l'amenaça que s'estengués cap al sud la revolució xiïta, i que va comptar amb suport militar dels Estats Units, els quals el 1982 autoritzaven, per exemple, la venda a Saddam Hussein de seixanta helicòpters, amb el pretext, escassament creïble, que eren per a usos agrícoles. Ronald Reagan va enviar a Saddam, cap al desembre del 1983, un emissari per negociar la represa de relacions diplomàtiques: un emissari que per cert era el

**“El Pentàgon
va negar el 1988
que Saddam
tingués armes
biològiques, tot i
que les feia amb
material dels EUA”**

mateix senyor Donald Rumsfeld, actual secretari de Defensa dels Estats Units i un dels partidaris més aferrissats de fer la guerra al règim, amb qui va ajudar a la represa de les relacions el 1984 i amb qui els nord-americans van signar un acord de cooperació econòmica el 1987.

Des d'aquest moment van ésser els països occidentals, i molt especialment els Estats Units i la Gran Bretanya, els que van proporcionar a Saddam Hussein no sols armament convencional, sinó també els mitjans per fabricar armes químiques i biològiques, contravenint totes les disposicions internacionals. En concret sabem que els Estats Units van vendre-li material biològic per fer àntrax, botulisme i altres agents, a través de la

companyia American Type Culture Collection, en operacions que es feien amb contractes supervisats pel Departament de Comerç nord-americà. I ens consta que aquestes vendes van prosseguir fins i tot després que se sabés que els iraquians havien usat les armes químiques i biològiques contra els kurds i contra els iranians, provocant una immensa mortalitat. I el que encara és més, el Pentàgon va negar el 1988 que Saddam tingués un programa d'obtenció d'armes biològiques, malgrat que li havia de constar que les estava produint, amb elements dels quals es proveïen els Estats Units mateix.

Entre les facilitats que li van donar en aquests anys figurava a més informació secreta, obtinguda per satèl·lit, sobre les tropes iranianes, la localització d'aquestes i els desplaçaments. Bona prova de l'afecte dels Estats Units per Saddam la dóna la seva reacció quan, el maig del 1987, un pilot iraquità va confondre un destructor americà, que creia que era de l'Iran, i li va disparar dos míssils que van matar 37 mariners nord-americans. Malgrat els 37 morts, els americans van acceptar les excuses iraquianes i les compensacions econòmiques per les víctimes, perquè en aquests moments Saddam Hussein era el seu noi.

I en aquest punt és on cal deixar clara una cosa. Els crims de Saddam Hussein són innegables: l'ús d'armes químiques contra els kurds i contra els iranians és un fet que no pot perdonar-se. Estic d'acord que cal que Saddam sigui portat davant d'un tribunal internacional que el jutgi per crims contra la humanitat. Però amb els criminals han de jutjar-se també els còmplices —això de la responsabilitat de qui col·labora voluntàriament en un crim és una cosa que el senyor Aznar i els seus companys del Partit Popular sembla que no entenen—, i entre els responsables amb Saddam dels crims que va cometre en aquella guerra hi ha molts membres de l'actual administració nord-americana, començant pel secretari de